

TARİHİ GELİŞİM İÇİNDE KAMELYA

Camellia Theaceae (or Ternstroemiaceae), yarı çalı ve her dem yeşil olan bir bitkidir. Amerika'da ve Doğu Asya (Japonya, Çin)'da çok miktarda yetiştirilir. Camellia çaygillerdendir. Göz alıcı bir bitkidir. Amerika'da bayanların yakasına taktıkları exotik renkli bir bitkidir. Bu çiçek la dam aux camelias, Fransız Yazarı Alexandre Dumas Filsin Romanı'na (1848) konu olmuştur.

Amerika'nın güneyinde, Kaliforniya'da diğer pek çok önemli camellia bahçeleri bulunmaktadır. Camellia katalogları koyu kırmızıdan beyaza değişen pek çok çeşitlilik arz eden tanımlamalar içermektedir. Bunların içinde, pembe, kırmızı, beyaz ve biçimsel renkler olarak değişiklik arz eden türler bulunmaktadır. Bunlardan bazıları tek, diğerleri ise yarım çift olan sarı gövdeli seçkin, göze çarpan çiçeklerdir. Bu gerçek çift türler arasında simetrik sıradan tipler olduğu gibi rozet ve şakayık (Paeonia) gibi türler yer almaktadır.

Bu bitkinin yüzlerce çeşidi bulunmasına rağmen doğru isimlerini bulmada güçlükler çekilmektedir. Çünkü, bitkinin çiçeklerinde renklerin çokluğu yüzünden isimlendirilmede güçlüklerle rastlanır. Her zaman yeşil kalan bu bitkiler, iklime ve çevre şartlarına kolay uyum sağlayan bitkilerin arasına girerler.

Bu bitkiler, çalı, ağaç, standart bitki ve alçak çit nebati olarak yetiştirilir. Camellialar oldukça güçlüdürler. Kış sonunda ve ilkbaharda renk renk çiçek açarlar. Oldukça ağır büyüyen bitkilerdir.

Bize, camellia, Amerika'dan Washington Sefiri Mavroyani vasıtasıyla gelmiş ve Maslak Kasırları'ndaki seralara dikilmiştir.

Abdülhamit'in İtalyan bahçıvanı Sinyor Romeo Scanciani'nin dikerek büyüttüğü birçok camellia vardır. Bahçelerde, limonluklarda, turunçlarla portakallarla krizantemler, güller, birbirine karışmış narin palmyelerin ve endamlı çalıların arasında camellialar bunlarla (1884) yarışmıştır.

Camellia'lar, geniş çeşitlilik gösteren topraklarda yetişmelerine rağmen onların tercihi içinde çok zengin organik maddelerin yer aldığı gübrelenmiş topraklardır. Bu bitkiler, çok iyi drenaj edilmiş bir yere dikilmeli, bakımı esnasında ve dikilirken özen gösterilmeli, etrafından yer alan toprakla kök yüzeyine dikkat edilmelidir.

Bitki genç iken tercihan tek bir gövde halinde iken camellia'yı budamaya ve şekil vermeye başlanmalıdır. Yaşamı boyunca kontrol edilmeye ve biçimlendirilmeye devam edilmelidir. Zayıf camellia'lar kuvvetli budamaya tolerans gösterirler.

Pekçok farklı türü olan camellia'lar dört ana gruba ayrılırlar. Camellia Japonica türleri dayanıklıdır ve gösterişli çiçeklere sahiptirler: Adolph Audusson; yarı-çift kırmızı; Donckelarii, yarı-çift roze; Lady clare, yarı-çift pembe; magnoliae flora, yarı-çift pembe; beyaz kuğu tek beyaz, nesiller boyu sera bitkisi olarak bilinmiştir. Fakat şimdi açık havada yetiştirilmektedir.

Camellia Williamsii türleri biraz daha seyrek ve yetişmeye açıktır ve iyi bir bahçe çalışısıdır.

- a) F.C. Williams, tek, istiridye pembesi
- b) Donation çift pembe

Camellia reticulata türleri iri ve çok geniş çiçeklidirler.

Camellia Sasanqua türleri, kışın ve erken ilkbaharda bir çok çiçeklere sahiptirler. Her iki tür daha narindir.

Türkiye'nin doğa koşullarına uyum gösteren camellia'lar, ülkemizin birçok bölgesinde yaygınlaşmaya başlamıştır. 19 uncu yüzyılın geleneksel, gizemli havasını özgün renklerle gözler önüne seren camellia'lar, canlılıklarıyla geçmişten günümüze soluk aldılmaktalar...

Meydan lams	Sayfa 419
Zanderi	Sayfa 175
All-colour Gardening Book	Sayfa 42
Garden Flowers in Color	Sayfa 51
Pruning Encyclopedia	Sayfa 35

Ezgü Fuat, Yıldız Sarayı Bahçesi, 1962, S.7



Refik FİDAN

Milli Saraylar Daire Başkanlığı
Park ve Bahçeler Şube Müdürü